

Portal Województwa Lubuskiego

Antybiotyk to nie lek na wszystko - przypomina Narodowy Instytut Leków w Europejskim Dniu Wiedzy o Antybiotykach

Kategoria - Zdrowie

Data publikacji -17 listopada 2023 godz. 10:19

18 listopada to Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach i zarazem początek Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach. Kampanię informacyjną na ten temat przygotował Narodowy Instytut Leków.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach oraz Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach przypominają o tym, aby rozważnie korzystać z leków. **Antybiotyki zażywane bez potrzeby i w nadmiarze przestają być skuteczne i prowadzą do lekooporności - uodpornienia się na ich działanie.**

Leki z tej grupy są stosowane w zakażeniach bakteryjnych, np. przy

zapaleniu płuc. Przyczyniły się do zmniejszenia śmiertelności i zachorowalności na te choroby. Bez ich dostępności nie mogłyby być też wykonywane procedury takie jak przeszczepy, chemioterapia nowotworów oraz zabiegi w różnorodnych działach chirurgii. Niestety, **często podczas przepisywania i stosowania antybiotyków popełniany jest szereg błędów, m.in:**

- są niepotrzebnie przepisywane do leczenia infekcji wirusowych, wobec których nie są aktywne,
- często przepisywane są antybiotyki o szerokim spektrum działania, czyli takie, które zabijają dużą część różnych bakterii, a nie tylko bakterie odpowiedzialne za chorobę,
- stosuje się je zbyt długo.

Niewłaściwe stosowanie antybiotyków prowadzi do pojawienia się opornych bakterii. Lekarze w Europie i na całym świecie stają w obliczu sytuacji, w których zakażonych pacjentów nie można odpowiednio leczyć, ponieważ odpowiedzialna za nie bakteria jest całkowicie oporna na dostępne antybiotyki.

Oporność na antybiotyki wzrasta do niebezpiecznie wysokiego poziomu we wszystkich częściach świata. Pojawiają się nowe mechanizmy oporności, które rozprzestrzeniają się na całym świecie, zagrażając naszej zdolności do leczenia powszechnych zakażeń i chorób zakaźnych. **Coraz większa liczba infekcji (m.in. zapalenie płuc, gruźlica, sepsa, rzeżączka, salmonelloza) staje się coraz trudniejsza do wyleczenia, ponieważ antybiotyki dotychczas stosowane w ich leczeniu stają się mniej skuteczne.**

W krajach, w których antybiotyki do stosowania u ludzi lub zwierząt można kupić bez recepty, pojawianie się i rozprzestrzenianie się oporności jest nasilone. Podobnie jest w krajach, w których nie obowiązują wytyczne dotyczące leczenia zakażeń spełniające kryteria EBM (Evidence Based Medicine – medycyny opartej na dowodach), a antybiotyki są przepisywane przez pracowników ochrony zdrowia i lekarzy weterynarii w nadmiernych ilościach i nadużywane.

Zażywanie antybiotyków w Polsce i w Europie

W 2022 r. w krajach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego przeciętne całkowite zużycie środków przeciwbakteryjnych wyniosło 21,49 dawki na 1000 mieszkańców na dzień. Najmniejsze zużycie – 9,1 dawki na 1000 mieszkańców na dzień notowano w Holandii, natomiast najwyższe – 33,5 dawki na 1000 mieszkańców na dzień – na Cyprze.

Polska z wartością 23,6 dawki na 1000 mieszkańców na dzień w 2022 r. plasowała się wśród krajów o najwyższym zużyciu antybiotyków. Większe notowano jedynie na Malcie, we 13 Francji, w Bułgarii, w Rumunii, w Grecji i na Cyprze, odpowiednio: 24,0; 24,3; 25,7; 27,6; 32,9 i 33,5 dawki na 1000 mieszkańców na dzień.

Jak powstrzymać oporność na antybiotyki?

Zadania pacjenta:

- stosuj antybiotyki tylko wtedy, gdy zostały przepisane przez lekarza
- nie żądaj antybiotyków, jeśli lekarz twierdzi, że ich nie potrzebujesz
- stosując antybiotyki, postępuj zgodnie z zaleceniami lekarza – sam nie skracaj terapii
- nie udostępniaj ani nie używaj antybiotyków pozostałych po poprzedniej terapii
- zapobiegaj infekcjom poprzez regularne mycie rąk, higieniczne przygotowywanie posiłków, unikanie bliskiego kontaktu z chorymi, aktualizację szczepień i uprawianie bezpiecznego seksu
- przygotuj żywność w sposób higieniczny (utrzymuj czystość, oddzielaj surową i ugotowaną żywność, dokładnie gotuj, utrzymuj żywność w bezpiecznej temperaturze, używaj bezpiecznej wody i surowców) oraz wybieraj żywność, która została wyprodukowana bez użycia antybiotyków w hodowli zwierząt.

Zadania personelu medycznego:

- zapobiegaj infekcjom przez stosowanie czystych rąk, narzędzi i środowiska
- przepisuj i wydaj antybiotyki tylko w uzasadnionych sytuacjach
- monitoruj i zgłaszaj infekcje wywołane przez oporne na antybiotyki drobnoustroje
- rozmawiaj z pacjentem o tym, jak prawidłowo przyjmować antybiotyki, oporności na antybiotyki i niebezpieczeństwach związanych z niewłaściwym ich stosowaniem
- rozmawiaj z pacjentem o zapobieganiu infekcjom (szczepienia, mycie rąk, bezpieczniejszy seks i zakrywanie nosa i ust podczas kichania).

Akcje na rzecz rozsądnego korzystania z antybiotyków

W 2008 r. Europejskie Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób ustanowiło Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach. Jest on obchodzony corocznie 18 listopada w krajach Unii Europejskiej. Z kolei w dniach 18-24 listopada każdego roku obchodzony jest Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach ustanowiony przez Światową Organizację Zdrowia w roku 2015.

W Polsce koordynatorem kampanii na rzecz odpowiedzialnego stosowania antybiotyków jest Narodowy Instytut Leków w Warszawie. Działania te prowadzi w ramach realizacji Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 finansowanego ze środków Ministra Zdrowia.